

**Sviatky,
slávnostné a
pamätné
príležitosti**

*Šurany

*Nové Zámky

**Chronologický sled udalostí
Región Nové Zámky**

*Štúrovo

O B S A H

S. 3	PREDHOVOR	
S. 4	REGIÓN NOVÉ ZÁMKY	
S. 10	SVIATKY, SLÁVNOSTNÉ A PAMÄTNÉ PRÍLEŽITOSTI Chronologický sled udalostí - <u>REGIÓN NOVÉ ZÁMKY</u>	[1]
S. 11	MESTÁ <u>NOVÉ ZÁMKY</u>	[2]
S. 21	<u>ŠTÚROVO</u>	[3]
S. 26	<u>ŠURANY</u>	[4]
S. 32	GEOGRAFICKÝ REGISTER	
S. 32	ZDROJ	
S. 33	ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	

Predhovor

Kalendár udalostí Regiónu Nové Zámky vychádzajúci pod názvom Sviatky, slávnostné a pamätné príležitosti : chronologický sled udalostí – región Nové Zámky vydáva Knižnica A. Bernoláka v Nových Zámkoch pre širokú používateľskú verejnosť z regiónu, ako i pre záujemcov o regionálnu geografiu, kultúru, históriu, rozvoj i o poznanie kultúrno-spoločenského života nášho ľudu.

Je rozdelený do dvoch častí, prvá časť sú mestá, druhá obce.

Zámerom bolo vytvoriť prehľadný súhrnný kalendár udalostí Regiónu Nové Zámky /ďalej len región/ spísaný v chronologickom slede, ktorý by mohol slúžiť aj ako dobrá pomôcka pri plánovaní a organizovaní budúcich akcií.

-zostavovateľka-

Región Nové Zámky

Región v súčasnej územnej podobe vznikol 1. júla 1960 z bývalých okresov Nové Zámky, Šurany a Štúrovo, patrí medzi najväčšie v Slovenskej republike, tvoria ho 3 mestá a 59 obcí. Do r. 1990 bol súčasťou Západoslovenského kraja, od r. 1996 Nitrianskeho kraja. Z hľadiska samosprávy patria obce od r. 2002 k Nitrianskemu územnému celku.

Územie malo historicky rôzne administratívne členenie. Ležalo na území Nitrianskej, Tekovskej, Komárňanskej, Ostrihomskej a Hontianskej stolici. Územie sa v rokoch 1938-1945 stalo súčasťou horthyovského Maďarska.

Rozloha regiónu je 1347 km², v poradí 4. na Slovensku.

Počet obyvateľov regiónu je 143 531 (priemer rokov 2011-15), hustota obyvateľstva na km² je 114, 56% žije na vidieku

Národnostné zloženie je slovenské, maďarské, české, ukrajinské, rusínske, rómske.

Poloha regiónu sa rozkladá v severozápadnom a juhovýchodnom smere, kde rieky Dunaj a Ipeľ tvoria nielen hranicu regiónu ale súčasne i štátnu hranicu s Maďarskou republikou. Hraničí s regiónmi: Komárno – na juhozápade, Galanta – na západe, Nitra – na severe, Levice na východe. Leží v Podunajskej nížine, do ktorej čiastočne zasahujú Podunajská rovina, Podunajská pahorkatina, pohorie Burda – na juhovýchode. Územím preteká 6 riek: Dunaj, Nitra, Hron, Žitava, Ipeľ a Váh. Región má viac prameňov minerálnych a termálnych vôd, 9 štátnych prírodných rezervácií (-Drieňová hora; -Parížske močiare; -Kamenínske slanisko; -Čenkovská step; -Čenkovská

llesostep; -Vršok; -Kováčovské kopce – juh a sever; -Žitavský luh), 4 navrhovaných štátnych prírodných rezervácií (-Vršok II; -Torozín; -Kamence; -?), 5 prírodných pamiatok (-Mŕtve rameno čiernej vody; -Sprašový profil na brehu Hrona pri Bíni; -Mokrad' v Salke; -Dub vo Veľkom háji; -Palárikovská bažantnica) a 18 chránených areálov (-Vrch Dank; -Bíňská dubina; -Kosihský močiar; -Čierny vršok; -Okomáň; -Slanisko pri Novom Dvore; -Svodínska vodná nádrž; -Čistiny; -Les pri Ľubej; -Nálezisko Stengergie colchiciflory; -Mužlianska mokrad'; -Čenkovský ostrov; -Akvitánska fauna; -Litotamniový vývoj; -Sarmatská fauna; -Spodnosarmatská fauna; -Vrchnomiocénna fauna). V pôvodnom prírodnom prostredí existuje mnoho vzácnych rastlín a živočíšnych spoločenstiev. Z hľadiska geologickej stavby je prevažná časť budovaná na neogénnom podloží pokrytom značnou hrúbkou sprašovej hliny z aluviálnych náplavov.

Nadmorská výška v regióne sa pohybuje v rozmedzí: 105 až 388 m .n. m.

Počasie je jedno z najteplejších, ale zároveň i najsuchších v krajine, priemerná ročná teplota je 10°C, vo vegetačnom období 16°C

Pôdy s nízkym obsahom humusu a slabou vododržnosťou zaberajú cca 11%, stredne ťažké pôdy zaberajú cca 65% (najvhodnejšie poľnohospodárske pôdy) a ťažké pôdy cca 24% z poľnohospodárskej pôdy. Priaznivá je mierna svahovitosť pôdy 83% pôdy v sklone do 5°.

Poľnohospodársko-priemyselný charakter regiónu určuje kvalitná poľnohospodárska pôda, ktorú tvoria úrodné černozeme. Darí sa pestovaniu obilnín a zeleniny, ovocia, pestovaniu viniča, krmovín. Rozšírený je chov oviec a dobytky. Priemysel sa koncentruje prevažne do miest regiónu, ktoré sú zároveň dôležitými železničnými križovatkami. V Štúrove je druhá najväčšia križovatka v republike. Dopravné cesty sú vybudované na dobrej úrovni, jednotlivé lokality dostupné. Cestné hraničné priechody sú v Štúrove a Salke, železničný je v Štúrove (Chľaba). Služby a obchod dobre rozvinuté, dominujú elektrotechnický, papierenský a potravinársky priemysel, prvoradú úlohu v regióne hrá v súčasnosti stavebný priemysel. V rámci regiónu jednotlivé Združenia obcí zakladajú

viac účelové mikroregióny, ktoré sa starajú o jeho trvalý hospodársky, ekonomický a spoločenský rast. V roku 2010 k 28. februáru bola v regióne 13,69 % nezamestnanosť.

Veľký prínos v hospodárskom rozvoji a vytváraní pracovných príležitostí zohráva aj terciálny sektor, predovšetkým je to oblasť cestovného a turistického ruchu. Dôraz sa kladie na rozvoj vidieckej turistiky, budovanie cyklistických trás, rozširovanie areálov termálnych kúpalísk (-Termálne kúpalisko Vadaš v Štúrove; -Termálne kúpalisko v Podhájskej; -Termálne kúpalisko a Štrand Emila Tatárika v Nových Zámkoch), zakladajú sa obecné domy, vznikajú vínné pivnice.

Sociálna skladba obyvateľstva je vyhovujúca, v celoslovenskom meradle . V regióne pôsobí veľké množstvo občianskych združení a nadácií, ktoré zameriavajú svoju činnosť na pomoc sociálne slabším skupinám obyvateľstva vyžadujúcich pomoc nielen so sociálneho ale i zdravotného hľadiska. Verejná zdravotná starostlivosť funguje na dobrej úrovni. Nemocnica s poliklinikou v Nových Zámkoch je v hodnotiacich rebríčkoch hodnotená..

Náboženské cítenie obyvateľstva v regióne je rôznorodé a je realizované v príslušných cirkevných spoločenstvách, ktoré majú postavené svoje vlastné stánky. Na území regiónu pôsobia katolícka, evanjelická, baptistická, židovská, jehovistická a iné cirkvi. Región je bohatý na významné sakrálne pamiatky.

Vzdelanostná úroveň obyvateľstva regiónu neustále rastie. Na území máme zriadené pobočky vysokých škôl, stredné školy, základné a materské školy, inštitúcie, ktoré zabezpečujú ďalšie vzdelávanie a doškoloňovanie, informačné centrá. Veľkú zásluhu na vytváraní vzdelanostnej úrovni obyvateľstva má dostatok kvalifikovaných pedagogických pracovníkov v jednotlivých oblastiach vzdelávania.

Národnostná kultúra, kultúra a umenie majú dlhovekú tradíciu. Pestujú sa ľudové tradície a zvyky, folklór s dôrazom na uchovanie hodnôt kultúrneho dedičstva. Región je bohatý na

usporiadanie národných, folklórnych festivalov, prehliadok, obecných dní. Kultúrne vyžitie obyvateľstva regiónu zabezpečujú kultúrne inštitúcie, kultúrno-spoločenské organizácie pre rozvoj vedy, poznania, kultúry a umenia, rôzne záujmové združenia pre uspokojenie záľuby, trávenie voľného času a oddych. V regióne pôsobia viaceré profesionálne a amatérske umelecké súbory v oblasti hudby, divadla, výtvarného umenia a literárne združenia. O dianí v regióne sa dozvedáme z jednotlivých novín a časopisov vychádzajúcich na území regiónu.

Športová činnosť v regióne je rozmanitá a zasahuje do všetkých športových odvetí. Pre šport v regióne je charakteristická jeho masovosť, fungujúce atletické, futbalové, hádzanárske, hokejové, stolnotenisové, šachové a plavecké kluby, kluby moderného tanca, bojových umení a iné. Vznikajú nové a nové športoviská a areály pre využitie voľného času a športové vyžitie.

Šírenie dobrého mena regiónu sa v neposlednom rade starajú i naši rodáci a ďalšie významné osobnosti, ktoré tu pôsobili a pôsobia. Svojou každodennou prácou, príkladom, úspechmi doma i v zahraničí, dielami zanechali - zanechávajú širokú stopu, hodnú trvalej úcty a pamätania. Poniektorí sa stali známymi nielen doma ale i v zahraničí, aj v európskom i svetovom meradle. Sú nositeľmi radu štátnych, miestnych, celospoločenských vyznamenaní, uznaní a diplomov. Pôsobili a pôsobia vo všetkých spoločenských oblastiach. Región Nové Zámky je bohatý, pretože má veľa takýchto osobností: -vo vedeckých kruhoch sú to uznávané vedecké kapacity (-Š. A. Jedlik; -L. Detre ...) -v politickom živote známi politici a národovci (-A. Mach ...); -vo verejnom živote známi a činní verejní činitelia (Ladislav Berchtold ...); -v cirkevnom živote význační cirkevní hodnostári (-Pavol Várday; -Juraj Széchényi ...); -v hospodárskom živote podnikatelia, obchodníci (-Jozef Flenger, Ján Lieb, Alexander Hatvany-Deutsch ...); -v oblasti výchovy a vzdelávania uznávaní pedagógovia (-Emil Tatarík; -Mikuláš Lengyelfalusi, ...); -v spoločenskom živote úspešní organizátori (Alexander Markuš ...); -v umeleckom živote doma i medzinárodne uznávaní akademickí umelci, hudobníci, divadelníci (-Lajos Kassák; -Ernest Zmeták; -Ernő Zahovay ...); -v kultúrnej oblasti známi kultúrny dejatelia (Karol Chovanec ..); -v oblasti rozvoja slovenského jazyka

a literatúry významní jazykovedci a literáti (-Anton Bernolák; -Karol Strmeň ...); -v oblasti literatúry maďarskej národnostnej menšiny známi literáti a jazykovedci (-Gergely Czuczor ...); -v oblasti verejného zdravotníctva zdravotnícki zamestnanci (-F. Kapisztóry; -Ede Rogrün ...); -v športovej oblasti významní športoví funkcionári a športovci (Emil Ružička ...); -v oblasti poznania histórie významné a európsky známe osobnosti dejín ako i súčasníci-historici (-Juraj Pray; -Michal Matunák, -T. Bosniak, blahorečená Ž. Bosniaková ...)

Z archeologického hľadiska sa preukázalo osídlenie obyvateľstvom rôznych kultúr, od doby kamennej (6000-1900 rokov p. n. l.) - paleolitická stanica lovcov mamutov, moustierska cez neolitické nálezy želiezovská, lengyelská, bádenská a roľnícka kultúra cez bronzovú dobu (1900-700 rokov p. n. l. - hromadné nálezy po ľude s maďarskou – remeselníckou, mohylovou kultúrou až po dobu železnú (700-300 rokov p. n. l.) s keltskou kultúrou, neskôr (1 až 4. storočie n. l.) germánskou, rímskou kultúrou, ďalej tu boli Kvádi, známe sú náleziská z čias avarsko-slovanského osídlenia (7.-8. stor.), z obdobia Veľkomoravskej ríše (9. storočie). Územie regiónu bolo pomerne husto osídlené.

Ochrane kultúrno-historických pamiatok daného obdobia sa venuje veľká pozornosť a starostlivosť.

Z historického hľadiska prvé písomné zmienky sú z 12. až 14. stor., kedy vznikali mnohé dediny, hoci počas pádu Tatárov v 13. storočí bola väčšina spustošená, po ústupe Tatárov sa obnovili. Významnú úlohu zohralo postavenie Nových Zámkov ako vojenskej obrannej pevnosti (1573) v období tureckej expanzie a protihabsburských stavovských povstaní. Bola to jedna z najmodernejších pevností v danom období. Nové Zámky si tento svoj charakter udržali až do roku 1691. Do regionálnych dejín zasiahlo i povstanie Františka Rákócziho II. (1703-1704). Toto obdobie definitívne ukončil Satumarský mier (1711). Spoločenskú, politickú a hospodársku situáciu zmenili revolučné roky 1848-49, zanikli urbaniálne vzťahy, bola zrušená zemepánska vrchnosť, rozmáha sa obchod a remeslá, sčeluje poľnohospodárska pôda, priemysel sa rozmáha pomalšie. Mesto sa

oslobodilo od poddanských väzieb na Ostrihom a Nové Zámky sa stali okresným sídlom. Roky pred prvou svetovou vojnou boli pomerne kludné. Obdobie 1. svetovej vojny prinieslo hospodársky úpadok regiónu. Vznik Československej republiky (1918) bol rozhodujúci pre ďalší osud obyvateľstva, vymenila sa maďarská samospráva. Vzhľadom na národnostné zloženie obyvateľstva regiónu vznik nového štátu obyvatelia prijali zo zmiešanými pocitmi. V r. 1938 po Viedenskej arbitráži boli Nové Zámky a obce južnej časti regiónu pripojené k Maďarsku. Nastala stagnácia vo všetkých oblastiach hospodárskej činnosti. Koncom 2. svetovej vojny (1944/1945) počas oslobodzovania južných častí regiónu (Chľaba, Kamenica nad Hronom, Kamenín, Štúrovo, Veľké Lovce, Čechy, Kolta, Úľany nad Žitavou, Šurany, Nové Zámky) prebehli územím ťažké boje s ničivými dôsledkami na ľudských životoch a materiálnych statkoch. Nové Zámky boli 3x kobercovo bombardované anglo-americkými lietadlami (7., 14. 10. 1944 a 14. marca 1945). Oslobodenie územia v marci 1945 bolo a ostane pre obyvateľov pamätné navždy. Do smutnej histórie regiónu zasiahli deportácie Židov (1944), presídľovanie maďarských rodín do Maďarska, Česka (1947). Moc preberajú komunisti (1948). Zakladajú sa jednotné roľnícke družstvá (1949-52). Vplyv na ďalší vývoj krajiny mal vpád vojsk Varšavskej zmluvy (august 1968), ktoré prešli aj cez územie regiónu. Od 1961 rastie rozvoj priemyslu a tým i počet obyvateľstva. Rok 1989 znamenal pád komunizmu, v r. 1993 vzniká Slovenská republika, prijali sme národnú menu slovenskú korunu, stali sme sa členmi Európskej únie (2004). Od 2009 sa oficiálnou menou Slovenska stáva euro.

-zostavovateľka-

Sviatky, slávnostné a pamätné príležitosti

Chronologický sled udalostí - región Nové Zámky

Región Nové Zámky

[1]

- uzavretie Satumarského mieru, ukončenie kuruckých vojen (29.3.1711)
- začatie kolonizácie vyľudnených južných oblastí regiónu (1711)
- roky revolučných udalostí (1848-49)
- ukončenie 1. svetovej vojny (1918)
- vznik Československej republiky (1918)
- oslobodenie spod maďarskej samosprávy (1918)
- Viedenská arbitráž (2.11.1938), znamenala pripojenie Južného Slovenska k Maďarsku
- začatie deportácií židovského obyvateľstva (1944)
- ukončenie 2. svetovej vojny a oslobodenie regiónu sovietskymi vojskami od fašizmu (1945)
- presídlenie časti maďarského obyvateľstva do Maďarska a Čiech (1947)
- prevzatie moci komunistami (1948)
- zakladanie JRD v regióne (1949-52)
- vzniku regiónu v súčasnej podobe (1.7.1960)
- vpád vojsk Varšavskej zmluvy (20.-21.8.1968)
- Nežná revolúcia, ktorá priniesla pád komunizmu (17.11.1989)
- vznik Slovenskej republiky (1.1.1993), zavedenie slovenskej koruny
- začlenenie SR do Európskej únie (1.5.2004)
- zavedenia meny EÚ – eura (1.1.2009)

MESTÁ

Nové Zámky

(Nové Zámky, Nový Gúg)

[2]

/Vznikali z obchodnej osady (650-800), hradného centra (1145), bývalých osád Nyárhíd (1183-1663), Lék (1315-1663), Ďorok (1217-1571), Gúg (1214), pomenovania: -Uyuar, Olaj Vyuar, Wyuar (1571); -Ersekujvár (1590); -Nowe Zamky – Érsekújvár – Neuhäusel – Castelnuovo (1773), ležia v Podunajskej nížine, rovinný chotár sa rozprestiera na riečnych nivách s poriečnymi valmi a starými ramenami Dunaja/

**Počet obyvateľov (priemer rokov 2011-15) 39263, *rozloha 7257 ha, *hustota obyvateľstva na km² 567, *nadmorská výška stredu mesta v m 114, *autobusová a železničná doprava, *ubytovacie zariadenia 8, *verejná zeleň v ha 76,34, *banky a poisťovne 31, *obchody a pohostinstvá 670, *kiná 1, *amfiteátre 1, *múzeá 1, galérie umenia 1, knižnice 2, kultúrne domy 3, *kostoly cirkví 5, *cintoríny 2, *domy smútku 3, *školy materské, základné, stredné a vysoké spolu 27, *kúpaliská 1, *plavárne 1, *štadióny zimné 1, *štadióny otvorené 2, *športové haly 3, *erb pochádza zo 17. storočia, zobrazenie tvorí pôdorys niekdajšej protitureckej pevnosti, postavenej hviezdicovo, *mesto riadi miestna samospráva na čele je primátor, *PSČ 940 01.*

- napísanie Novozámockého kódexu, ktorý patrí medzi najvýznamnejšie európske stredoveké písomné pamiatky (1530)
- spustošenie okolia Nyárhídu vojskami smederevského bega Mehmeda (1530)
- postavenie prvej novozámockej pevnosti arcibiskupom Pavlom Várdaym (1545)
- postavenie mlyna (1545)
- rozšírenie myšlienok reformácie (kalvinizmu) (1560)
- prvá písomná zmienka (1571)
- postavenie druhej pevnosti staviteľmi Guliom a Ottaviom Baldigarovcami na novom mieste (1573)

- vysvätenie novej pevnosti (2.10.1580)
- dobudovanie šesťuholníkovej modernej vojenskej pevnosti Nové Zámky (1581)
- postavenie Rímsko-katolíckeho farského kostola sv. Kríža (1585)
- vyhotovenia prvej medirytiny neznámeho autora o novozámockom mlyne a 2 iných (1595)
- obsadenie pevnosti vojskami Bocskayho na čele s T. Bosniakom (1605)
- navrátenie pevnosti Nové Zámky do rúk cisárskej posádky (1607)
- postavenie kalvínskeho kostola (1610)
- obsadenie hradu vojskami povstalcu Gáboru Bethlena (1619)
- založenie novostavby Františkánskeho kláštora ostrihomským arcibiskupom Petrom Pázmáňom (1620)
- začiatok výstavby arcibiskupského paláca pod vedením arcibiskupa Petra Pázmáňa (1625)
- príchod Františkánov (1626)
- vysvätenie Františkánskeho kostola a kláštora Petrom Pázmáňom (31.5.1631)
- založenie cechu obuvníkov (1640)
- založenie cechu kováčov (1651)
- víťazstvo Novozámockej hradnej stráže pod vedením A. Forgácha nad rabujúcou tureckou skupinou v boji pri Vozokanoch (25.8.1652)
- dobytie hradu Turkami (24.9.1663)
- porazenie tureckej posádky vojskami cisára Leopolda I. (19.8.1685)
- odovzdanie mestskej výsadnej listiny, ktorou arcibiskup Juraj Széchényi prideliuje Novým Zámkom mestské práva a dáva do správy chotáre spustošených obcí Lék, Gúg, Gyrok a Nyárhíd (1691)
- potvrdenie mestských práv Výsadnou listinou, cisárom Leopoldom I. (1692)
- vydanie privilegiálnej listiny cisára Leopolda, ktorou poskytuje mestu a okolitým obciam trhovú slobodu (20.10.1693)
- slávnostné vysvätenie rekonštruovaného Rímskokatolíckeho farského kostola P. Eszterházym (1695)
- postavenie pivovaru (1699)

- prvý súpis novozámockého obyvateľstva a domov (1700) /bolo obývaných 158 domov, 75 bolo opustených, 1 bol vo výstavbe a žilo tu 230 rodín/
- vznik cechu kováčov v meste (1700)
- obsadenie mesta kurucmi Františka Rákocziho II. (1704)
- popravenie zradcu Ladislava Ocskayho (3.1.1710) /na mieste popravy je 37 kilogramový bronzový emblém s nápisom OL 1710, Novum Castrum/ (1975) na hlavnom námestí/
- kapitulácia kurucov, víťazstvo cisárskych vojsk, ukončenie protihabsburských stavovských povstaní (23.9.1710)
- postavenie novej školy (1721)
- postavenie barokovej kaplnky (1722) s náhrobníkom A. Bernoláka (1923)
- zbúranie hradieb pevnosti habsburgovcami (1724)
- zbúranie novozámockého hradu podľa písomného príkazu cisára Karola III. (1725)
- vypukol požiar, ktorý zničil Františkánsky kláštor (1739)
- epidémia moru a postavenie Súsošia Svätej trojice, pamiatky obetí epidémie (1740)
- pomenovanie novozámockých chotárov (1750): Gúgsky, Berek, „Kapustové záhrady
- narodenie významnej osobnosti mesta, kňaza a jazykovedca A. Bernoláka (1762)
- postavenie romantickej Kaplnky sv. Anny (1762)
- zemetrasenie, najviac bol zničený kláštor (1763)
- vybudovanie novej preprahacej stanice na trase kráľovskej cesty (1765)
- založenie cechu klobučníkov (1767)
- obnovenie kláštora zničeného zemetrasením (1768)
- založenie cechu puškárov, zámočníkov a mečiarov (1770)
- pomenovanie mesta v podobe dnešného názvu Nové Zámky (1773)
- postavenie neskorobarokovej Kalvárie (1779)
- získanie a rozvoj fabriky na tabak Jozefom Flengerom (1790) /stal sa z nej podnik celoštátneho významu/
- príchod kňaza, významného jazykovedca a prvého kodifikátora spisovnej slovenčiny Anton a Bernoláka do Nových Zámkov (1797)

- narodenie Gergelya Czuczora, maďarského básnika a jazykovedca, osobnosti mesta (17.12.1800)
- úmrtie významného rodáka, historika Juraja Praya (1801)
- posilnenie štatútu mesta panovníkom Františkom I. (1802)
- zničenie stredu mesta požiarom (1810) /zhorelo 261 domov a farský kostol s časťou knižnice A. Bernoláka/
- úmrtie kňaza, jazykovedca a kodifikátora spisovnej slovenčiny, významnej osobnosti mesta A. Bernoláka (1813)
- rozšírenie trhového a jarmočného práva (1817)
- prestavba mlyna Ignácom Gramlichom (1825)
- úmrtie Michala Flengera, zakladateľa dievčenskej školy (21.4.1825)
- zriadenie Flengerovho ústavu (1829)
- veľká jarná povodeň riek Nitra, Váh a Žitava, spôsobili veľké škody (1830)
- prepuknutie cholerovej epidémie, zomrelo 400 ľudí (1831)
- zriadenie nižšieho gymnázia a učiteľského ústavu Preparandie (1842)
- potvrdenie erbu mesta listinou od Ferdinanda (1843)
- začiatok výstavby železnice (1846)
- založenie mestskej sporiteľne (2.1.1848)
- oslobodenie mesta od poddanských väzieb na Ostrihom, získanie samostatnosti (1848)
- sprevádzkovanie železnice v Nových Zámkoch (16.12.1850) /prvý vlak, ktorý prešiel nádražím smeroval z Viedne cez Bratislavu do Nových Zámkov a ďalej do Budapešti/
- postavenie Závodu na mäsové výrobky a konzervárne (1850)
- postavenie Jazdeckej kasárne pod Kalváriou (1850)
- založenie vojenskej správy (1850)
- objavenie vzácnej maďarskej písomnej pamiatky Piryho blany františkánskym rehoľníkom Piry Cirjekom (1850), uložené v Knižnici MAV
- postavenie ortodoxnej synagógy (1850)
- narodenie významnej osobnosti mesta, oftalmológa Ignáca Ottavu (1852)

- zriadenie Cigánskej ľudovej školy (1856)
- založenie opravovne parných lokomotív a železničného náradia (1860)
- založenie knižnice katolíckeho gymnázia (1862)
- prvé verejné osvetlenie, petrolejové lampy (1863)
- úmrtie významnej osobnosti mesta, maďarského básnika a jazykovedca Gergelya Czuczora (1866)
- zrušenie Cigánskej ľudovej školy (1868)
- vydanie nariadenia stavať len tehlové komíny na nových domoch a budovať strechu len z tvrdých materiálov (1868) /prevenčné opatrenia proti častým požiarom/
- založenie nemocnice (1870)
- otvorenie prvého pobočného závodu trnavskej tlačiarne Ž. Wintra (1871-1927)
- vznik Novozámockého okresu so sídlom v Šuranoch (1872)
- založenie hasičského zboru (1874)
- rekonštrukcia neoklasicistického Rímsko-katolíckeho farského kostola sv. Kríža s vežou vysokou 66 m a krížom vysokým 4 m, postavenia farnosti a vysvätenia na počť svätého kríža na pamiatku oslobodenia spod tureckej nadvlády (1877)
- vydanie týždenníka Nové Zámky a okolie (15.3.1885)
- postavenie 102 m dlhého železobetónového mosta cez rieku Nitru (1892)
- zvolenie Ľudovíta Kossutha čestným občanom mesta (1892)
- epidémia cholery (1892)
- postavenie husárskych kasární (1893)
- odkúpenie primaciálneho paláca (1893)
- výstavba novej nemocnice zásluhou kráľovského radcu Františka Kapisztóryho (1896)
- začiatok stavby železnice do Šurian (1900), Nové Zámky sa stali dôležitým železničným uzlom
- založenie továrne na spracovanie koží, neskôr aj na výrobu topánok (1900)
- súpis domov a pozemkov, počet obytných domov 1368, počet obyvateľov 13204 (1900)
- úmrtie kráľovského radcu a zakladateľa nemocnice Františka Kapisztóryho (13.9.1900)

- zavedenie plynového verejného osvetlenia (1.12.1902)
- postavenie Pošty na Klapkovej ulici (10.12.1902), zbúraná (1978)
- Cigánska mestská kapela získala na medzinárodnej súťaži v Bratislave zlatú medailu (1903) /tradične vyhrávala na železničnom nádraží/
- nemocnica získala prvý röntgenový prístroj (1904)
- železničný štrajk (1904)
- štrajk robotníkov (1905)
- vybudovanie ľanovej továrne (1906)
- ustanovenie mesta sídlom Novozámockého okresu (1908)
- založenie plynárne – zavedenia verejného plynového osvetlenia (1910)
- postavenie mestského bitúnku (1910)
- sprevádzkovanie prvého kina (1910)
- uskutočnenie prvého futbalového stretnutia (1910)
- budovanie prvých asfaltových chodníkov (1911)
- postavenie novej budovy Gymnázia (1911)
- vydanie knihy Jána Majzona Spievajme Bohu (1912)
- obdobie prvých vojenských transportov cez mesto počas 1. sv. vojny a hospodárskeho úpadku krajiny (1914)
- smrť významnej osobnosti mesta, oftalmológa Ignáca Ottavu (1914)
- narodenie významnej osobnosti mesta, akademického sochára Ottokára Csicsátku (1914)
- účasť železničných robotníkov na celouhorských železničných štrajkoch (1917)
- ukončenia 1. svetovej vojny, vznik Československej republiky, výmena maďarskej samosprávy (1918)
- účasť železničných robotníkov na celouhorských železničných štrajkoch (1918)
- narodenie akademického maliara, významnej osobnosti mesta Ernesta Zmetáka (1919)
- vypukla Maďarská revolúcia, ktorá zasiahla aj mesto, boli prudké boje v okolí, Nové Zámky sa stali jedným z centier Interhelpa, ktoré organizovalo vysťahovalcov do Sovietskeho zväzu (1919)

- založenie MO ČsČK (1919)
- prebehol decembrový generálny štrajk (1920)
- založenie OV KSC (1921)
- odhalenie Pomníka padlým legionárom (10.9.1922)
- ustanovenie okresným mestom (1923)
- začiatok nového budovania mesta pre novú štátnu správu, výstavba 35 rodinných domov Pod lipami, 105 bytov pre železničiarov, byty pre štátnych úradníkov na Štefánikovej ulici (1923)
- založenie Maďarskej národnej strany (1925)
- odhalenie pamätnej tabule A. Bernoláka na stene kaplnky Najsvätejšej trojice .1.1925)
- založenie Novozámockého zboru remeselníkov (1925)
- začiatok zavedenia elektrickej energie v meste (1927)
- založenie verejno-právnej ženskej odbornej školy, zriadenia dievčenského Gymnázia sv. Kataríny a lýcea, občianskej školy (1927)
- rozsiahla elektrifikácii, dláždenie ulíc, postavenie mestskej márníce (1928)
- konala sa hospodárska kríza a prebehli štrajky (1929)
- odkúpenie továrne na kožu obuvníkom Tomášom Baťom (1931)
- spustenie dvoch paprikových mlynov (1933)
- vysvätenie Rímskokatolíckej dievčenskej školy Jána Simora (1934)
- postavenie reformátskeho kostola (1934)
- postavenie pomníka na počesť víťazstva nad Turkami (1935)
- postavenie múzea (1935), bolo zbombardované (1944,45), postavenie nového (1965)
- uskutočnenie Kongresu maďarských revizionistických strán zo Slovenska v meste, na ktorom žiadali revíziu hraníc a pripojenie juhu Slovenska k Maďarsku, následkom boli protirevizionistické zhromaždenia v meste (1936)
- postavenie pomníka A. Bernoláka od J. Pospíšila (12.9.1937)
- založenie prírodného kúpaliska Štrandu Emila Tatárika (1938)
- pripojenie k Maďarsku (8.11.1938) /dôsledkom Viedenskej arbitráže z 2.11.1938/

- pozbavenie 80% Židov živnostenských oprávení (1940)
- sčítanie ľudu k 15. 12. 1940, mesto malo 22249 obyvateľov (1940)
- deportácia Židov, vznik internačného strediska (1944)
- prvé a druhé bombardovanie mesta anglo-americkými lietadlami (7., 14.10.1944)
- posledné bombardovanie mesta anglo-americkými lietadlami (14.3.1945)
- oslobodenie mesta vojskami Červenej armády (29.3.1945)
- zmena štátneho zriadenia – odpojenie od Maďarska (1945)
- začatie výstavby a rekonštrukcie mesta (1945)
- presídlenie 295 rodín do Maďarska a prisťahovania 244 slovenských rodín z Maďarska (1947)
- reslovakizácia časti obyvateľstva (11.1.1948) /sľub vernosti Československej republike/
- prevzatie moci v republike komunistami (február 1948)
- založenie Jednotného roľníckeho družstva (1949)
- založenie ZO CSEMADOK-u (13.3.1949)
- vytvorenie križovej cesty J. Filom (1949)
- založenie Elektrosvitu – závodu na výrobu svetidiel a chladničiek (1950)
- dočasné vysťahovanie a odvečenie rehoľníkov z Františkánskeho kláštora (14.4.1950)
- zahájenie činnosti Základnej školy s vyučovacím jazykom maďarským (1.9.1950)
- založenie II. Jednotného roľníckeho družstva (17.10.1950)
- založenie polikliniky (1951)
- založenie knižnice (1951)
- založenie Ústredného kontrolného a skúšobného ústavu poľnohospodárstva – skúšobnej stanice (1955)
- prvé použitie KUKA vozu (1956)
- začatie archeologického výskumu (1956)
- organizovanie atletiky v Nových Zámkoch (1957)
- usporiadanie prvých ľahkoatletických pretekov o Štít mesta (1959)
- začiatok budovania panelových sídlisk, rozvoj priemyslu a nárast počtu obyvateľstva (1961)

- zlúčenie športových klubov do TJ Nové Zámky (1961)
- usporiadanie prvých cyklistických pretekov o Pohár oslobodenia (1961)
- nezištná pomoc mesta vytopeným pri Dunaji (1965)
- postavenie pomníka G. Czuczora (1965)
- postavenie Pomník víťazstva (1967)
- prechod vojsk Varšavskej zmluvy cez mesto (20.-21.8.1968)
- začatie výstavby Tesly - závodu na výrobu žiaroviek (1969)
- 1. ročník Literárno-kultúrnych dní Gergelya Czuczora (1969)
- odovzdanie novej budovy železničnej stanice (1971)
- založenie Výskumného ústavu náradia – VUNAR (1971)
- zhorenie kina Gorkij (13.1.1975)
- asanácia Ul. Jánoša Aranya, Komárňanskej a Kúpeľnej (1975), kvôli plánovaniu mesta
- opätovné vydláždenia Hlavného námestia (1975)
- obnovenie Kalvárie (1977)
- zbúranie budovy mestského majera (1977)
- postavenie novej budovy pošty (1978)
- založenie závodu Sigma n. p. (1980)
- uskutočnenie Okresnej spartakiády (7.-8.6.1980)
- odovzdanie do užívania Základnej školy na Mostnej ulici (28.8.1980)
- otvorenie Galérie umenia v Nových Zámkoch (21.11.1980)
- odovzdanie prvých oddelení v novej nemocnici na Slovanskej ulici (28.1.1982)
- uskutočnenie nežnej revolúcie a nástupu demokracie (1989)
- začatie vydávania mestských novín Castrum Novum (1990)
- návrat Františkánov a obnova rehoľníckej činnosti (1990)
- veľké verejné zhromaždenie na Hlavnom námestí (30.5.1990)
- odchod sovietskych vojakov, získanie Masarykových kasární do vlastníctva MsÚ a začatie prestavby na trhovisku (1990)

- odhalenie pamätnej tabule na počesť odvečených židovských martýrov (29.4.1944), stena novozámockej ortodoxnej Synagógy (1992)
- odhalenie busty rodáka Lajosa Kassáka od sochára M. Borsosa (30.10.1992)
- založenie CZŠ Antona Bernoláka (1992)
- smrť významnej osobnosti mesta, akademického sochára Ottokára Csicsátku (1993)
- vznik Centra kultúry (1993)
- konanie 1. ročníka hudobného festivalu Klikkfest (1994)
- konanie koncertu speváckych zborov v našom meste (1994)
- odkúpenie 100 % akcií Tesly Nové Zámky nemeckou firmou Osram (1.10.1995)
- zavedenie Komplexného informačného systému – informatizácie verejnej správy (2002)
- otvorenie Kaplnky Božieho milosrdenstva v priestoroch NsP (2002)
- otvorenie Univerzity tretieho veku – bakalárskeho štúdia (2002)
- začiatok činnosti konzervárne NOVOFRUKT SK (2002)
- otvorenie hypermarketu TESCO (2003)
- úmrtie akademického maliara Ernesta Zmetáka, významnej osobnosti mesta (2004)
- konanie 1. reprezentačného plesu mesta Nové Zámky (2004)
- otvorenie Hypernovy (2004)
- rekonštrukcia Pešej zóny na ul. M. R. Štefámika, vybudovanie historického chodníka významných udalostí v strede ulice, fontány (2005)
- založenie prvej súkromnej knižnice na Slovensku – Bibliotéka Kaláka (2005)
- spustenie prevádzky španielskej výrobnéj firmy Cikautxo (2005)
- založenie mediálneho-informačného-kultúrneho centra mesta Nové Zámky NOVOCENTRUM (2009)

Štúrovo

/Parkan/

[3]

Vznikalo z lokality Džigerdelen-Parkany a obce Kakad (Kakath)(1075-1403),existuje i zmienka o hrade (1304), ktorý pri vpáde Turkov (1543) spolu s obcou a kostolom (1397) zanikol, - pomenovania: -Cigerdelen Parkani (1543), -Parkan (1571), -Párkány (1773), Parkan (1927-1938), -Štúrovo (1948). Leží v Podunajskej nížine na nive Dunaja, neďaleko ústia Hrona a pohoria Burda, severozápadná časť zaberá výbežok Pohronskej pahorkatiny – Belianskych kopcov, sú tu lužné, nivné a močiarne pôdy a tiež černoze, v katastri mesta sú dva termálne pramene (39,3 °C) a vybudované Termálne kúpalisko Vadaš, štátna prírodná rezervácia Vršok so stepným a lesostepným spoločenstvom, je jedno z najnavštevovanejších turistických oblastí v regióne, je riečnym prístavom a dôležitým železničným priechodom do Maďarskej republiky, má rozvinutý priemysel stavebných hmôt, papierenský a potravinársky/.

**Počet obyvateľov (priemer rokov 2011-15) 10714; *rozloha 3722 ha; *nadmorská výška stredu mesta v m 109, *hustota obyvateľstva na km² 841, *bytový fond 4659, *autobusová a železničná doprava, *ubytovacie zariadenia 25, *verejná zeleň v ha 16,02, počet bánk a poisťovní 8, počet obchodov a pohostinstiev 192, kiná 1, *amfiteátre 1, *múzeá 1, *galérie 1, *kultúrne domy 1, *knižnice 1, *kostoly cirkví 2, *cintoríny 4, *školské zariadenia 12, *kúpaliská 2, *štadióny 1, *športové haly 1, *mesto riadi miestna samospráva na čele s primátorom; *PSC 943 01.*

- prvá písomná zmienka o Kakathe, ležiacom na mieste dnešného Štúrova (1075) /zakladateľská listina vydaná kráľom Gejzom I./
- prvé spomínanie Parkanského jarmoku konaného na Šimona a Júdu (1515)
- obsadenie Kakathu Turkami a postavenie opevnenia pod názvom „Dsigerdelen Parkan (1543)
- začiatok tureckého panstva a tradície Jarmoku Šimona a Júdu (1546)

- vybudovanie predsunutého tureckého opevnenia dunajského mosta do Ostrihomu – Džigerdelen-Parkany (1546)
- obsadenie mesta Turkami (1589)
- zavedenie týždňových trhov Turkami (1589)
- dobytie hradu a dediny uhorským vojskom (1595)
- Parkanská bitka (6.8.1663), porážka vojsk A. Forgácha tureckým vojskom pod vedením Ahmeda Köprülü
- vyplienenie mesta Turkami (1663)
- oslobodenie mesta cisárskymi vojskami a zničenia mosta (8.6.1664)
- porážka Turkov cisárskymi vojskami pod vedením J. Sobieskeho (1683)
- postavenie a prestavba Rímsko-katolíckeho barokového kostola Sv. Imricha (1701, 1791)
- pobyt Rákócziho vojsk (1706), Štúrovo ako východisková obec pre dobytie Ostrihomu
- udelenie trhových práv cisárom Karolom III. (1724, ročne 4 trhy))
- znovuvybudovanie, osídlenie a ustanovenie poľnohospodárskym mestečkom s mestskými privilégiami (1740)
- prvá jednotriedna škola (1755)
- postavenie neskorobarokovej Kalvárie (1760), chránená pamiatka
- postavenie kompy (1762)
- založenie neskorobarokovej Kalvárie (1766)
- sčítanie domov 112 a obyvateľov 838 (1789)
- prestavba barokového Rímskokatolíckeho farského kostola sv. Imricha v neskorobarokovom štýle (1791), chránená pamiatka
- postavenie sochy sv. Jána Nepomuckého (1807)
- sčítanie domov -159 a obyvateľov – 1079 (1828)
- prvá veľká povodeň (1838, ďalšie 1876, 1954, 1965)
- postavenie pontónového mosta (1842)
- postavenie škrobárne, tehelne, octárne, mlyna (1842)

- postavenie železnice z Bratislavy do Szobu a začlenenie do železničnej siete Uhorska (1850)
- narodenie historika Michala Matunáka (*17.7.1866-†5.12.1932)
- postavenie parnej píše, sporiteľne (1872)
- založenie pošty (1876)
- ustanovenie sídlom okresu (1880)
- začiatok činnosti hasičského zboru (1884)
- postavenie železného mosta (1895), spájaj Štúrovo s Ostrihomom
- založenie tlačiarne Viliama Gondosa (1907-1944)
- začiatok športového života (1917)
- ukončenie bojov maďarskej Červenej armády s čs. vojskami (máj a jún 1919), dunajský most bol demolovaný
- všeobecný okresný a generálny štrajk (1920)
- začiatok Parkanského atletického spolku (1920)
- ustanovenie okresným mestom (1923-1960)
- rozkvet tenisu v meste (1923)
- štrajk mlynárskych robotníkov (1924)
- obnovenie mosta cez Dunaj a rozšírenie prístavu (1926)
- prvý hladový pochod (1930-1933), celkom tri hladové pochody
- úmrtie historika Michala Matunáka (*17.7.1866-†5.12.1932)
- pripojenie mesta k Maďarsku (november 1938-marec 1945)
- zdemolovanie dunajského mosta Nemcami (22.12.1944)
- oslobodenie mesta streleckou divíziou generála plukovníka Šumilova (28.12.1944)
- zmena štátneho zriadenia – odčlenenia od Maďarska (marec 1945)
- oslobodenie mesta Sovietskou armádou (25.3.1945)
- založenie štátneho majetku (1945)
- zriadenie ruského cintorína (1946) s pomníkom (1947) na pamiatku padlých sovietskych vojakov, padlo ich okolo 4000

- obnovenie vojnou zničeného Rímskokatolíckeho farského kostola sv. Imricha postaveného v neskorobarokovom štýle (1946)
- založenie Športového klubu Parkan a obnovenie športovej činnosti v meste (1946)
- postavenie Pomníka Sovietskej armády na cintoríne (1947)
- premenovanie Parkana na Štúrovo (1948)
- založenie akčného výboru Národného frontu (22.2.1948)
- založenie slovenského gymnázia (1949)
- vznik ZO Csemadok (1949)
- ustanovenie okresným mestom (1949-1960)
- začiatok pôsobenia ZŠ Endreho Adyho s vyučovacím jazykom maďarským (1950) a 10 rokov od vydania pamätnice (2000)
- založenie pôrodnice (1950-68), neskôr prestavená na nemocnicu
- založenie Jednotného roľníckeho družstva (1951)
- založenie maďarského gymnázia (1953)
- postavenie polikliniky (1953)
- ukončenie archeologického výskumu (1956-1958), objavenie slovansko-avarského pohrebiska, kostrového pohrebiska
- pripojenie k Okresu Nové Zámky (1960)
- založenie Juhoslovenských celulózk a papierní (1960)
- prechod JRD do Štátneho majetku (1961)
- vyliatie Dunaja z koryta a zaplavenie mesta (1965)
- postavenie Lodenici, znamenalo to rozmach vodných športov (1966)
- elektrifikácia Štúrova (1967)
- spustenie výroby Juhoslovenských celulózk a papierní (1968)
- umiestnenie Rozprávajúcej skaly na počesť 450. výročia terajšieho mesta a 310. výročia Parkanskej bitky (1973)
- vznik firemného časopisu - podniku Smurfit Kappa Štúrovo Kontakty (1974), ktorého vydávanie bolo ukončené zánikom podniku (2010)

- otvorenie Termálneho kúpaliska VADAŠ (1978)
- vybudovanie Športovej haly, neskôr Športhotela (1981)
- založenie Klubu výtvarníkov v Štúrove (1981)
- začiatok fungovania Telovýchovnej jednoty Dunaj a TJ Juhcelpap (1993)
- uloženie Pamätného kameňa symbolizujúceho dejiny mesta (1993)
- zrekonštruovanie výstavnej miestnosti Mestskej galérie (1993)
- položenie Pamätníka obetiam oboch svetových vojen a Holokaustu (1994)
- začiatok fungovania Oblastného pracoviska Matice slovenskej – Domu Matice slovenskej (1996)
- opravenie a znovuoživenie Mosta Márie Valérie vedúceho cez Dunaj do Ostrihomu (2001)
- postavenie hotela THERMAL (2003)
- vznik Euroregiónu Ister-Granum a Ister Granum- Regionálneho občianskeho združenia (Štúrovo, Slovensko a Ostrihom, Maďarsko) (2003)
- otvorenie Turistickej informačnej kancelárie (2004)
- zriadenie Mestského múzea (2004)
- rekonštrukcia hrádze (2005)
- odovzdanie spoločného slovensko-maďarského Monitorovacieho systému ovzdušia (2005)
- odovzdanie centrálnej mestskej zóny – Korza po rozsiahlej rekonštrukcii (2005)
- otvorenie oddelenia na vybavovanie dokladov (2008)
- obnovenie budovy štúrovskej polikliniky (2008)
- úmrtie akademického maliara Júliusa Bartu (11.9.2008)

Šurany

[3]

1. *Kostolný Sek (1976)*, 2. *Nitriansky Hrádok (1976)*, 3. *Šurany (súčasťou Šurian bola i obec Úľany nad Žitavou (1976-1990))*

Vznikali z osád Číky (1221), Okolmán (1264-1318), Tlmač (1075) a Suran, obec bola v správe dňmoškého prepoštstva, od 1920 v správe viacerých vlastníkov, pomenovania: -Suran (1138), Surany (1221), Suran (1264), Malmos Surany (1547), Surany (1773), Veľké Šurany (1920 a 1927-1938), Šurany (1945). Hrad bol vybudovaný v 14. storočí (1382-1403) a bol centrom panstva, patrilo k nemu 12 dedín a osád. Ležia v Podunajskej nížine na východnom okraji Nitrianskej pahorkatiny, severne od Nových Zámokov pri rieke Nitre, v katastrálnom území mesta sa nachádza chránené územie mŕtveho ramena rieky Nitra Čierna voda (1976), sú tu lužné, nivné a černozemné pôdy, boli sídlom Novozámockého kresu (1872-1918), sídlom Šurianskeho okresu (1949-60), od 1960 sú súčasťou Novozámockého okresu//

**Počet obyvateľov (priemer rokov 2011-15) 10086, hustota obyvateľov na km² 175, rozloha 6197 ha, nadmorská výška 123 m, *počet bytov 3809, *autobusová a železničná doprava, *verejná zeleň v ha 20,50, *počet bánk a poisťovní 3, *počet obchodných jednotiek 253, *kiná 1, *amfiteátre 1, *kultúrne domy 3, *knížnice 1, *kostoly cirkví 3, *cintoríny 4, *školské zariadenia 13, *k'paliská 1, *štadióny 1, *športové haly 1, *mesto riadi miestna samospráva na čele s primátorom, *PSC 942 01.*

- prvá písomná zmienka **Villa Suran** (3.9.1138)
- prvá písomná zmienka o **Kostolnom Seku** (1221)
- prvá spomienka Šurianskeho hradu (1382) /bol postavený medzi 1382-1403, mal pôdorys romboid, zničený bol v 1. polovici 18. storočia/
- prvá písomná zmienka o **Nitrianskom hrádku** pod menom Kyswarad (1422)
- spomínanie 4 –kamenného mlyna (1457)
- zaznamenanie 38 domov v meste (1498)

- narodenie baróna Tomáša Bosniaka (1572)
- zničenie kostola a okupácia hradu Turkami (1590)
- postavenie Šurianskeho farského kostola v modernom gotickom slohu (1511), ktorý bol zničený (1590)
- vypálenie Nitrianskeho hrádku Turkami (1600)
- narodenie Žofie Bosniakovej (2.6.1609) a 370 rokov od úmrtia (28.4.1644)
- prvý záznam o škole (1630)
- úmrtie baróna Tomáša Bosniaka (1634)
- dobytie hradu Turkami (1.10.1663-1684)
- oslobodenie spod tureckého jarma (1684)
- dobytie hradu kurucmi (1709)
- postavenia pôvodného Rímskokatolíckeho kostola sv. Štefana Prvomučeníka (1719)
- zničenie hradu (1725)
- založenie manufaktúry na súkno (1735)
- začiatok budovania cesty zo Šurian do Palárikova (1740-80)
- rozhodnutie vybudovania Cintorínu na Cintorínskej ulici (1750)
- postavenie novej budovy školy (1753)
- postavenie synagógy a zriadenia židovskej školy (1799)
- odhalenie sochy patróna hasičov sv. Floriána (1807)
- vznik klasicistickej Kúrie (1820)
- zriadenie cisárskej jazdeckej školy Raytschule (1822)
- sčítanie domov 270 a obyvateľstva 1890 (1828)
- udelenie trhového a jarmočného práva Františkom I. (1832)
- postavenie prvého valcového mlyna v Uhorsku (1835)
- založenie cukrovaru (1854)
- postavenie vodného mlyna (1863)
- začiatok dychovej hudby (1864)
- zmienka o činnosti Dobrovoľného hasičského zboru (1864)

- vznik pálenice a tehelne (1865)
- založenie slovenského ochotníckeho divadla v meste (1865)
- postavenie súkromnej cukrovarskej železnice až do Palárikova (1866)
- zrútenie poslednej veže hradu (1867)
- založenie evanjelickej školy s nemeckým vyučovacím jazykom (1868)
- ustanovenie sídlom Okresu Nové Zámky (1872-1918)
- postavenie drevenej zvonice v Nitrianskom Hrádku (1872)
- stavba železnice (1874)
- postavenie Rímskokatolíckeho neogotického kostola v Nitrianskom Hrádku (1887)
- založenie sporiteľne (1888)
- uskutočnenie prvomájových osláv (1890)
- otvorenie divadelnej budovy v cukrovare (1890)
- založenie židovskej školy (1896)
- spustenie prevádzky tlačiarne (1897)
- postavenie továrne na cukrovinky (1898)
- založenie Úverového (potravinového) družstva (1898)
- rozšírenie stavby železnice (1900)
- zavedenie prvého telefónu (1907)
- postavenie obilného mlyna (1912)
- súpis obyvateľstva: 6245 obyvateľov z toho: 2552 Slovákov, 782 Maďarov, 196 Nemcov (1919)
- účasť robotníkov na decembrovom generálnom štrajku (1920)
- sčítanie obyvateľstva – 6201 obyvateľov, 602 domov (1920)
- začiatok rozvoja robotníckeho telovýchovného hnutia (1920)
- prisťahovanie kolonistov zo Západného Slovenska (1921)
- dokončenie výstavby štvrte Argentína (1921)
- založenie MO KSC (1921)
- založenie TJ Sokol a Orol (1922)

- založenie MO KSČ (1923)
- zriadenie meštianskej školy (1923)
- obnovenie barokového Mariánskeho stĺpa zo začiatku 18. storočia (1924)
- uskutočnenie prvých vykopávk v lokalite Nitriansky Hrádok (1925)
- štrajk robotníkov v cukrovare a vyhorenia mlynu (1926)
- založenie novej tlačiarne (1929)
- trvanie organizovaného futbalu (1930)
- začiatok stavby budovy Ľudovej školy (1932-1933)
- odovzdanie do užívania desaťtriednej ľudovej školy (1933)
- založenie Obecného múzea (1933)
- odhalenie pomníka generála Milana Rastislava Štefánika (1934) a 25 rokov od znovuodhalenia (1989)
- otvorenie športového ihriska (1934)
- začiatok postavenia nového Rímskokatolíckeho kostola sv. Štefana Prvomučeníka v bazilikálnom štýle (1936-1942)
- vznik menšinového gymnázia a 40 rokov od obnovenia (1938, 1973)
- začlenenie do horthyovského Maďarska (1938-1945)
- demonštrácie obyvateľstva za pripojenie k ČSR (25.12.1938)
- zastrelenie Márie Kokoškovej (25.12.1938), obeť revolučných udalostí
- protimaďarizačné demonštrácie (1939)
- postavenie rímskokatolíckeho kostola Štefana Prvomučeníka v bazilikálnom štýle (1939)
- otvorenie meštianskej školy (1941)
- oslobodenie mesta Sovietskou armádou (29.3.1945)
- zmena štátneho zriadenia – odčlenenia od Maďarska (1945)
- založenie Obchodnej akadémie v Šuranoch (1946)
- vznik Okresného stavebného podniku (1947)
- založenie Divadelného súboru M. R. Štefánika (1948)
- rozmach bytovej výstavby (1948), potom (1969, 81) ...

- založenie JRD (1949)
- vznik Strojovej a traktorovej stanice (1949)
- začiatok užívania Strednej poľnohospodárskej technickej školy (1949)
- výstavba šurianskej akumulátorky (1949), z ktorej sa zrodil koncerný podnik Elitex (1982)
- ustanovenie sídlom Šurianskeho okresu (1949-1960)
- trvanie pôrodnice (1950-1980)
- začiatok vydávania okresných novín NOVÁ DEDINA (1950), REPNÝ LIST (od 1952) ...
- založenie 2-ročnej roľníckej školy (1951)
- začiatok organizovaného motoristického športu (1951)
- založenie Jednotného roľníckeho družstva v Nitrianskom hrádku (1951)
- otvorenie jedenásťročnej strednej školy (1953)
- otvorenie polikliniky (1953)
- vznik Závodnej učnovej školy v Cukrovare (1954)
- založenie SEŠ (1961)
- vznik závodu Štátna výroba autodiélov (1961)
- začiatok elektrifikácie a plynofikácie mesta (60 roky)
- otvorenie Strednej ekonomickej školy – Obchodnej akadémie (1962)
- výroba v národnom podniku Kovo Beluša (1962), neskôr začlenený do Calex Zlaté Moravce (1976)
- otvorenie Domu odborov (1965)
- postavenie novej ZŠ (1969)
- začiatok Divadelných Šurian (1970)
- odovzdanie nových administratívnych budov (70 roky)
- odovzdanie novej budovy Pošty (1974)
- spustenie prevádzky Kovošrotu (1980)
- zavedenie hromadnej autobusovej dopravy (1980)
- zavedenie zemného plynu (1981)
- vznik Mestského podniku služieb (1981)

- spustenie prevádzky v koncernom podniku ELITEX (1982)
- vznik Mestského kultúrneho strediska, do ktorého boli integrované kultúrne zariadenia: MsLK, OB, kiná (1987)
- elektrifikácia trate Nové Zámky – Šurany (1987)
- odhalenie sochy M. R. Štefánika (1989)
- výbuch obilného mlyna (1989)
- obnovenie činnosti Matice slovenskej v Šuranoch (1990)
- začiatok pôsobenia Obvodného úradu (1.1.1991)
- vznik Mestskej polície (1991)
- vznik Obvodného úradu práce (1991)
- začatie výstavby novej budovy železničnej stanice (1991)
- sčítanie obyvateľov – 10 068 obyvateľov (k 1.1.1991)
- otvorenie CZŠ Žofie Bosniakovej (1992)
- začiatok fungovania VÚB (1992)
- vznik Mestského bytového podniku (1995)
- zriadenie Mestskej polikliniky (1996)
- pomenovanie Mestskej knižnice Michala Matunáka (1996)
- vysvätenie a obnovenie Mariánskeho stípu (2002)
- obnovenie Synagógy (2005)
- 5. ročník Šurianských firemných hier (2008)

Pozoruhodné údaje z okresu

Najstaršia obec: 1. Bešeňov, 2.Trávnica (1075)

Najmladšia obec: Jatov (1952)

Najnižšie položená obec: Nána (110 m n. m.)

Najvyššie položená obec: Svodín (202 m n. m.)

Obec s najväčšou rozlohou: Dvory nad Žitavou (6385 ha)

Obec s najmenšou rozlohou: Kmeťovo (520 ha)

Obec s najväčším počtom obyvateľov: Tvrdošovce (5122)

Obec s najmenším počtom obyvateľov: Čechy (322)

Geografický register

N

Nové Zámky [2], s. 11

R

Región Nové Zámky [1], s. 4, 10, 32

Š

Štúrovo [3], s. 21

Šurany [4], s. 26

Zdroj

Kartotéka udalostí novozámockého regiónu /zostavená zo spracovaných článkov z regionálnej tlače a z nižšie uvedených zdrojov popisu/

Zoznam použitej literatúry

KNIHY:

1. Encyklopédia miest a obcí Slovenska [A] / ENCYKLOPÉDIA; zostavili Peter Süle a peter Süle ml. – 1. vyd. – Lučenec : PS – LINE, 2005. 960 s. – (Knižnica príručiek Slovenska). – ISBN 80-969388-8-6.
2. Mestá Nitrianskeho kraja 2006 [A]. – 1. vyd. –Nitra : Štatistický úrad Slovenskej republiky, 2008. – 62 s. : fareb. graf. pril. – ISBN 978-80-89358-10-6.
3. Okresy Nitrianskeho kraja 2007 [A]. – 1. vyd. – Nitra : Štatistický úrad Slovenskej republiky, 200?. - ? s. . ISBN
4. Okres Nové Zámky. –Bratislava : Šport, 1967. –[40 s.].
5. Región Nové Zámky [A] / Zdenka Farkasová, Alžbeta Lukáčová. – 1. vyd. –Nové Zámky : CROCUS, 1994. – 95 s. – ISBN 80-967257-X.
6. Vlastivedný slovník obcí na Slovensku I [A]. – 1. vyd. – Bratislava : Veda, 1977. – s.
7. Vlastivedný slovník obcí na Slovensku II [A]. – 1. vyd. – Bratislava : Veda, 1977. – 517 s.
8. Vlastivedný slovník obcí na Slovensku III [A]. – 1. vyd. – Bratislava : Veda, 1978. – 532 s.
9. Nové Zámky-mesto meniace sa v čase [A] = Érsekújvár – város az idő változásában / Johann Müllauer – Jozef Ivan ; preklady Monika Zsitvová ... [et. al.]. – 1. vyd. – Nové Zámky : OSRAM Slovakia, a.s., 2006. – 115 s. – ISBN 80-969509-7-5.
10. Nové Zámky v minulosti a súčasnosti [A] / Ladislav Kočíš ; fotograf Ladislav Andris [et. al.]. – 1. vyd. – Nové Zámky : Okresný národný výbor v Nových Zámkoch – Odbor školstva a kultúry, 1967. – 296 s.
11. Kakath.Dsigerdelen-Csekerdén.Párkány. – Párkány : Anavum Kiadó, 1997.
12. Štúrovo. – Komárno : Komárňanské tlačiarne s.r.o., 1996. – ISBN 80-88804-07-8.
13. Šurany 1138-1988 [A] / kolektív. – [1. vyd.]. – Šurany : MsNV, 1988. – 84 s.
14. Šurany [A] : 1138-1998 / Laco Zrubec. – 1. vyd. – Šurany : Mestský úrad, 1998. – 250 s. – ISBN 80 – 968048 – 6 – 3.

ČASOPISY:

15. Castrum Novum [R] : Týždenník občanov mesta Nové Zámky. Nové Zámky, 1993-2009.
16. Nitrianske noviny : naše novosti : my : regionálny týždenník. Nové Zámky, 1993-2009.
17. Štúrovo a okolie = Párkány és vidéke : naše noviny = a mi lapunk. Štúrovo, 1993-2009.
18. Šuriansky spravodajca : zo života občanov mesta Šurany. Šurany, 1996-2005.

Názov: Sviatky, slávnostné a pamätné príležitosti
Podnázov: Chronologický sled udalostí - región Nové Zámky
Zostavovateľ: Mária FELDINSZKÁ
Zodpovedný redaktor: Marta SZILÁGYIOVÁ
Jazyk vydania: slovenský
Vydanie: 1.
Miesto vydania: Nové Zámky
Vydavateľ: Knižnica A. Bernoláka v Nových Zámkoch

Rok vydania: 2010
Forma vydania: 1 Elektronický dokument; tlačенý text; 1 pevný disk
Náklad: 6 ks
Počet strán: 33
Počet záznamov: 4+ : Mapy
Používateľské určenie: pre širokú verejnosť

MDT: 015 (437.614) (093) (059) „38“ „2010-2015“
Forma dokumentu: Miestne a regionálne bibliografie. Regionálne publikácie
Predmet: - Nové Zámky (Slovensko : okres) – dejiny – sviatky – slávnostné a pamätné príležitosti – regionálne publikácie

/-publikácia bude rozšírená o obce/

POZNÁMKA:
1/Kde [číslo v hranatej zátvorke] znamená číslo záznamu
2/ Kde s. znamená strana